

TOT ONZE NEK IN STAATSGARANTIES

TEKST: GERBEN HETTINGA
(VALUE8)

Naast de staatsschuld lopen ook de overheidsgaranties hard op. De Nederlandse overheid garandeert naar schatting voor liefst 750 miljard euro aan risico's.

De Nederlandse belastingbetaler garandeert niet alleen bankleningen, maar ook Duitse auto's, Italiaanse spaargelden en Amerikaanse hypotheek. Het scenario van een failliete overheid zoals IJsland is gelukkig nog ver weg, maar de Nederlandse belastingbetaler zit wel tot zijn nek in de garanties. Per huishouden wordt er circa 107.000 euro gegarandeerd. Dit komt nog eens boven op de staatsschuld van 290 miljard of 41.000 euro per huishouden.

SPAARGELDEN: GROOTSTE POST

De grootste garanties zijn afgegeven op de inmiddels bekende depositogarantieregeling. Onder de depositogarantieregeling waren tot oktober vorig jaar alle spaargelden tot ongeveer 40.000 euro gegarandeerd door de banken. De overheid heeft dit bedrag daarna verhoogd tot 100.000 euro per rekeninghouder om het vertrouwen in de banken te vergroten. Als een bank omvalt moeten de andere Nederlandse banken bijspringen om het spaargeld te garanderen van de omgevallen bank.

Toch is het de overheid die het spaargeld in de praktijk garandeert. De bijdrage van de banken is namelijk gemaximeerd op slechts 5 procent van het eigen vermogen van de betreffende bank per jaar. Bovendien mag een betaling de stabiliteit van de bank niet in gevaar brengen. In totaal staat er volgens De Nederlandsche Bank circa 486 miljard euro uit aan spaargeld onder de depositoregeling. Dit is daarmee ook de maximale schade voor deze regeling in het zeer hypothetische geval van een complete ondergang van de Nederlandse bankstelsel.

De beslissing van Wouter Bos om begin dit jaar ING voor de ondergang te behoeden was ook logisch, gezien alleen al het mogelijke effect van de depositogarantieregeling

op de overheidsfinanciën. ING had begin dit jaar 262 miljard euro aan spaargeld, waarvan iets minder dan de helft onder de Nederlandse depositoregeling. Als de garantieregeling van toepassing was verklaard op het ING-spaargeld, zouden de banken dus mogelijk voor meer dan 120 miljard euro hebben moeten bijspringen.

Maar met de bijdrage van de Rabobank, die een marktaandeel heeft van circa 40 procent in de regeling, kom je er bijlange na niet. Vijf procent van Rabo's eigen vermogen van 36,9 miljard euro betekent een bijdrage van slechts 1,8 miljard euro op jaarbasis. De overige banken zouden het totaal nauwelijks hoger maken, aangezien andere grote spaarbanken zoals Fortis, ABN Amro en SNS in januari zelf al in de financiële problemen zaten.

OOK BUITENLANDSE SPAARDERS

Een volledige ondergang van ING zou dus een ramp betekenen voor de belastingbetaler. Saillant detail is dat ING Direct circa 62 miljard euro spaargeld heeft opgehaald bij Italiaanse, Spaanse, Franse en Britse spaar-

ders met behulp van de Nederlandse depositogarantie. Daarmee zou Nederland in een soort IJsland-scenario terecht zijn gekomen met schulden aan Spanje, Italië, Frankrijk en Groot-Brittannië. De vraag is hoelang ING Direct nog buitenlands geld kan aantrekken onder de regeling. De overheid en de andere Nederlandse banken lopen hierdoor alleen maar meer risico zonder dat dit op enige wijze gecompenseerd wordt. Naast de omvangrijke risico's onder de depositogarantie loopt de overheid nog veel meer risico's. Eind vorig jaar introduceerde de regering een faciliteit van 200 miljard euro, met als doel de financiering bij financiële instellingen weer op gang te brengen. Hiervan is inmiddels 48,9 miljard euro opgevraagd. De kosten voor de garantie zijn mede afhankelijk van de kredietwaardigheid van de betrokken bank en variëren tussen de 73 en de 113 basispunten.

Grootste afnemer van deze regeling is Fortis Bank Nederland, die 19,5 miljard euro heeft opgehaald onder deze regeling. Beursgenoteerde banken met een garantie

